Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

ASIA: HE 175/2026 VP Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027 /
Vastaus 30.9.2026 kuulemisessa puheenjohtaja Elomaan kysymykseen elintarvikemarkkinalain uusien pykälien vaikutuksista

SLC toteaa, että suhtautumisemme elintarvikemarkkinalain uusiin pykäliin https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2018/1121 on myönteinen, ja näemme niiden vaikuttavan markkinoihin positiivisesti: ne nostavat kynnystä harjoittaa epärehellistä kauppaa. Laki tuli voimaan vasta kesäkuussa 2026, joten sen lopullisia vaikutuksia on vielä vaikea arvioida. On syytä seurata, ettei lain henkeä kierrettäisi.

Uudet pykälät ovat seuraavat:

-2e §, kaupalliset vastatoimenpiteet, johon on lisätty uusi säännös siitä, että ostajan on oltava valmis itse todistamaan, ettei se ole ryhtynyt kaupallisiin vastatoimenpiteisiin toimittajaa vastaan.

-3a §, neuvottelut poikkeuksellisista olosuhteista

-4a §, neuvotteluaseman väärinkäyttö

-4b §, tiettyjen tietojen vaatimisen kielto

-4c §, ostajan oman tuotemerkin, ns. private label -tuotteiden, suosimisen kielto

Sekä ostajien että toimittajien keskuudessa vallitsee vielä jonkin verran tietämättömyyttä lain sisällöstä. On tärkeää, että erityisesti toimittajat tuntevat lain, jotta he voivat puuttua asiaan ostajan kanssa, kun on ilmeistä, että jokin on lain vastaista.

Jos tämä ei riitä, voi ottaa yhteyttä elintarvikemarkkinavaltuutetun toimistoon. Laissa säädetään myös, että jos ostaja rikkoo lakia, valvoja voi antaa ostajalle huomautuksen. Laissa säädetään myös julkisesta varoituksesta, kielloista ja seuraamusmaksuista.

Tässä yhteydessä elintarvikemarkkinavaltuutetun ohjeet lain tulkinnasta ovat tärkeässä roolissa.

Laki on myös lisännyt kiinnostusta luoda selkeämpiä pelisääntöjä elintarvikeketjussa niin sanotusti vapaaehtoisuuden pohjalta. Yksi tällainen alue on esimerkiksi ulkokasvatettujen vihannesten ja varhaisperunoiden kauppa, jossa ongelmia ilmenee ajoittain. Tässä on tärkeää, että kaikki ketjun osapuolet toimivat vastuullisesti ja että tarjontaa ja kysyntää koskevat tiedot kulkevat sujuvasti toimittajalta ostajalle.

SVENSKA LANTBRUKSPRODUCENTERNAS CENTRALFÖRBUND SLC R.F.

Thomas Blomqvist
toiminnanjohtaja